

Irakaskuntza Gidaliburua

2025/26 ikasturtea

Datu Orokorrak

Irakasgaia: ETOLOGIA ETAJOKABIDEAREN BILAKAERA.

Titulazioa: PSIKOLOGIAKO GRADUA.

Mota: OINARRIZKOA.

ECTS kredituak: 6 ECTS

Maila: 1.

Denbora-banaketa: 1. SEIHILEKOA.

Hizkuntza: GAZTELANIA.

Irakasle-taldea: Dk. Manuel Pérez Álvarez.

Irakasgaiaren aurkezpena:

Irakasgai honetan, animalien eta gizakien portaera ikuspegi ebolutibo batetik ikertzen da. Hautaketa naturala, egokitze-portaera eta espezieen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak aztertzen dira. Funtsezko gaiak jorratzen dira, hala nola etologia, bilakaera, hominizazioa eta egokitzapena. Hainbat kontzeptu aztertzen dira, hala nola etograma, hominidoen filogenia, etoekologia, animalien eta gizakien komunikazioa, sexu-estrategiak, gurasoen zainketak, gaitasuna eta lankidetzak, eta trebetasun kognitiboak animalien eta gizakien erreinuan. Gai horiek teoriaren, kasuen azterlanen eta adibide praktikoen bidez aurkezten dira, portaeraren oinarri ebolutibo eta etologikoak sakon ulertzeko.

Datu espezifikoak

Prestakuntza- eta ikaskuntza-prozesuaren emaitzak (PIE)¹

Edukiak (EDU)	E1	Psikologiaren eremuan eragina izan duten teoria eta ikuspegi psikologiko nagusiak ulertzea, ikuspegi klinikoak zein aplikatutako arloak eta ikerketakoak barne hartuta.
	E3	Giza garapenaren mugariak aztertzea, haurtzarotik zahartzarora, eta faktore biologikoek, emozionalek, portaerazkoek eta sozialek nola eragiten duten ulertzea, eta bizitzaren etapa guztien ulermen integrala txertatzea.
Gaitasunak (GAI)	GA1	Arlo psikologikoko arazo sozial, zientifiko edo etikoei buruzko iritzi arrazoituak ematea, giza portaerari, banakoari eta sozialari eta gertatzen den testuinguruari buruzko datu garrantzitsuetan oinarrituta.

¹ PIEren sailkapena 822/2021 Errege Dekretuan definitutakoari dagokio, eta titulua egiaztatzeko memorian definituta dago.

Irakaskuntza Gidaliburua 2025/26 ikasturtea

	GA6	Lanbidearen kode etikoa eta printzipio gidariak eta balio demokratikoak errespetatzea (genero-berdintasuna, tratu-berdintasuna, diskriminaziorik eza eta giza eskubideak errespetatzea, besteak beste) psikologiaren arloko esku-hartzeak aplikatzean, praktikan zein ikerketan.
Trebetasunak (T)	T4	Psikologiaren esku-hartze eremuetan, ebidentzian eta neurozientziaren azken aurrerapenetan oinarritutako ikuspegi terapeutikoak aplikatzea.
	T5	Proba eta eskala psikometrikoak erabiltzea hainbat testuingurutako funtzionamendu kognitiboa, emozionala eta konduktuala ebaluatzeko.

Irakasgaiaren Edukia²

1. Bizitzaren jatorria eta aniztasuna.
2. Teoria ebolutiboak.
3. Giza bilakaera.
4. Etologiaren hastapenak.
5. Metodo konparatiboak etologian.
6. Herentziaren oinarri molekularrak.
7. Portaeraren ontogenia.
8. Psikologia eboluzionista.
9. Portaeraren funtzioa.
10. Hautaketa eta eboluzio-estrategiak.

Irakaskuntza-metodologiak eta prestakuntza-jarduerak³

Irakasgai honetan erabilitako irakaskuntza-metodologiak honako hauek dira:

IM1	Azalpenezko metodoa.
IM4	Proiektuetan oinarritutako ikaskuntza.
IM5	Ikasketa kooperatiboa.
IM6	Tutoretzak.

² Puntuz puntu aztertu beharreko gaien aurkibidea sartu behar da (garatu gabe). Gehienez hiru azpiatal sar daitezke, ideia giltzarriekin/azpigaiekin Gehienez 2 orrialde izango ditu.

³ Titulutik egiaztatutako memoriatik irakaskuntza-metodologiak, prestakuntza-jarduerak eta ebaluazio-sistemak atera beharko dira. (1 ECTS = ikaslearen 25 lanordu).

Irakaskuntza Gidaliburua

2025/26 ikasturtea

Irakasgai honetan erabilitako prestakuntza-jarduerak honako hauek dira:

Prestakuntza-jarduerak	Aurreikusitako orduak	presentzialtasuna (%)
PJ1: Klase teorikoa.	30	100
PJ2: Praktika-klasea.	15	100
PJ3: Lanak egitea (banakakoak eta/edo taldekoak).	30	50
PJ3: Tutoretzak (banakakoak eta/edo taldekoak).	15	20
PJ5: Ikasketa independentea eta ikaslearen lan autonomia.	56	0
PJ6: Ebaluazio-probak.	4	100
Guztira	150	

Ebaluazioa: Ebaluazio-sistemak eta -irizpideak

Irakasgai honetan honako ebaluazio-sistema hauek erabili dira:

Izendapena	Gutx. hazt.	Gehi. hazt.
ES1 Ikaslearen bertaratzea eta parte-hartzea ebaluatzea.	0	10
ES2 Lanen ebaluazioa.	0	60
ES3 Ebaluazio- eta/edo azterketa-probak.	30	100

- Ikasleak bi ebaluazio-modalitate ditu irakasgaia gainditzeko:
 - Etengabeko ebaluazioa, urtean 2 deialditan: ohikoa eta ezohikoa.
 - Ebaluzio bakarra, urtean bi deialdirekin.
- Euneiz Unibertsitatean, ebaluazio jarraitua (irakasleek definitutako irakasgaiaren jardura ebaluagarrien batez besteko haztatua) funtsezko ebaluazioa da, baina Euneizek ebaluazio bakarra egiteko aukera ematen dio azterketa bakarra).

Irakaskuntza Gidaliburua 2025/26 ikasturtea

- Ezin da aldatu ikasturtean zehar ikasleak aukeratutako ebaluazio-modalitatea (jarraitua izatetik bakarra izatera).
- Ebaluazio bakarreko modalitateari heldu nahi dion ikasleak hori **justifikatzen** duen idazki formal bat aurkeztu beharko du irakasgaiaz arduratzen diren irakasleei eta tituluaren koordinazioari zuzenduta, modalitate hori hasi eta lehenengo bi asteetan.
- Ikaslearen % 80 eskola presentzialetara joaten ez bada, ezingo da ohiko deialdira aurkeztu eta automatikoki ezohiko deialdira igaroko da.
- Hutsegiteak irakasgaiaren ardura duen irakasleari justifikatu behar zaizkio, astebeteko epean gehienez ere. Egiaztagiri ofiziala posta elektronikoz aurkeztu beharko zaio irakasle arduradunari.
- Salbuespen gisa, irakasgaiaz arduratzen den irakasleak beste irizpide osagarri batzuk ere erabili ahal izango ditu, hala nola ikaslearen parte-hartzea, jarrera, jardun- eta aprobetxamendu-maila eta abar, ikasleak deialdi arruntean jarraitzeko aukera izan dezan, baldin eta gutxieneko bertaratzea % 70etik gorakoa bada.
- Ikaslea ezohiko ebaluaziora joango da BAKARRIK suspenditutako zatiekin.
- Irakasgaiaren kalifikazio-sistemak 1125/2003 Errege Dekretuan ezarritakoari jarraitzen dio, eta lortutako emaitzak 0tik 10era bitarteko zenbakizko eskalari jarraituz kalifikatuko dira, dezimal baten adierazpenarekin.
 - 0-4,9: Gutxiegi (GT).
 - 5,0-6,9: Nahiko (NK).
 - 7,0-8,9: Oso ongi (OO).
 - 9,0-10: Bikain (BI).
- «Ohorezko matrikula» aipamena 9.0 edo gehiagoko kalifikazioa lortu duten ikasleei eman ahal izango zaie. Horien kopurua ezingo da izan dagokion ikasturtean ikasgai batean matrikulatutako ikasle guztien ehuneko bostetik gorakoa, matrikulatutako ikasleak 20 baino gutxiago direnean izan ezik; kasu horretan, «Ohorezko Matrikula» bakarria eman ahal izango da.
- Ebaluazio-jarduerarik egiten ez duen ikasle matrikulatua ez-aurkeztutzat (EA) joko da.
- Idatzizko ebaluazio-jarduera orok (lanak, azterketak...) ortotipografia-hutsegiteak hartuko ditu kontuan azken kalifikazioan.
- Plagioa debekatuta dago, bai lanetan, bai azterketetan; antzemanek gero, kalifikazioa gainditu gabe geratuko da. Campus birtualaren bidez entregatutako lanak Turnitin tresnak aztertuko ditu:

Irakaskuntza Gidaliburua 2025/26 ikasturtea

- o Irakasleak % 20 eta % 30 arteko antzekotasun-indizea duten txostenak berrikusiko ditu, plagio-iturri posibleak aztertzeko eta justifikatuta dauden ebaluatzeko.
- o Irakaslearen analisia egin ondoren, % 30etik gorako antzekotasun-indizea duen edozein lan ez da ebaluatuko.

Bibliografia eta ikasteko beste baliabide batzuk

Oinarrizko Bibliografia

- Carranza, J. (2009). Etología: Introducción a la ciencia del comportamiento. Universitat de València.
- Colmenares, F. (1996). Etología, Psicología Comparada y Comportamiento Animal. Madrid: Síntesis.
- Eibl-Eibesfeldt, I. (1993) Biología del comportamiento humano: Manual de etología humana. Alianza Psicología.

Bibliografia Osagarria

- Darwin, C. (1859). El origen de las especies. Barcelona, España. Tusquets Editores.
- Carranza, J. (2016) Etología Adaptativa. el comportamiento como producto de la selección natural. Córdoba: Universidad de Córdoba.
- Harari, Y. N. (2015). Sapiens: breve historia de la humanidad. DeBolsillo.
- Kolbert, E. (2015). La sexta extinción: una historia no natural. Barcelona, España. Debate.
- Meijer, E. (2019). El lenguaje de los animales. Madrid, España. Capitán Swing Libros.

Gomendatutako Beste Ikaskuntza-baliabide Batzuk⁴

- <https://phet.colorado.edu/es/simulations/natural-selection>

⁴ Ikasteko beste baliabide batzuen artean, web-orriak, softwarea, ikus-entzunezko gaia eta abar sar daitezke.